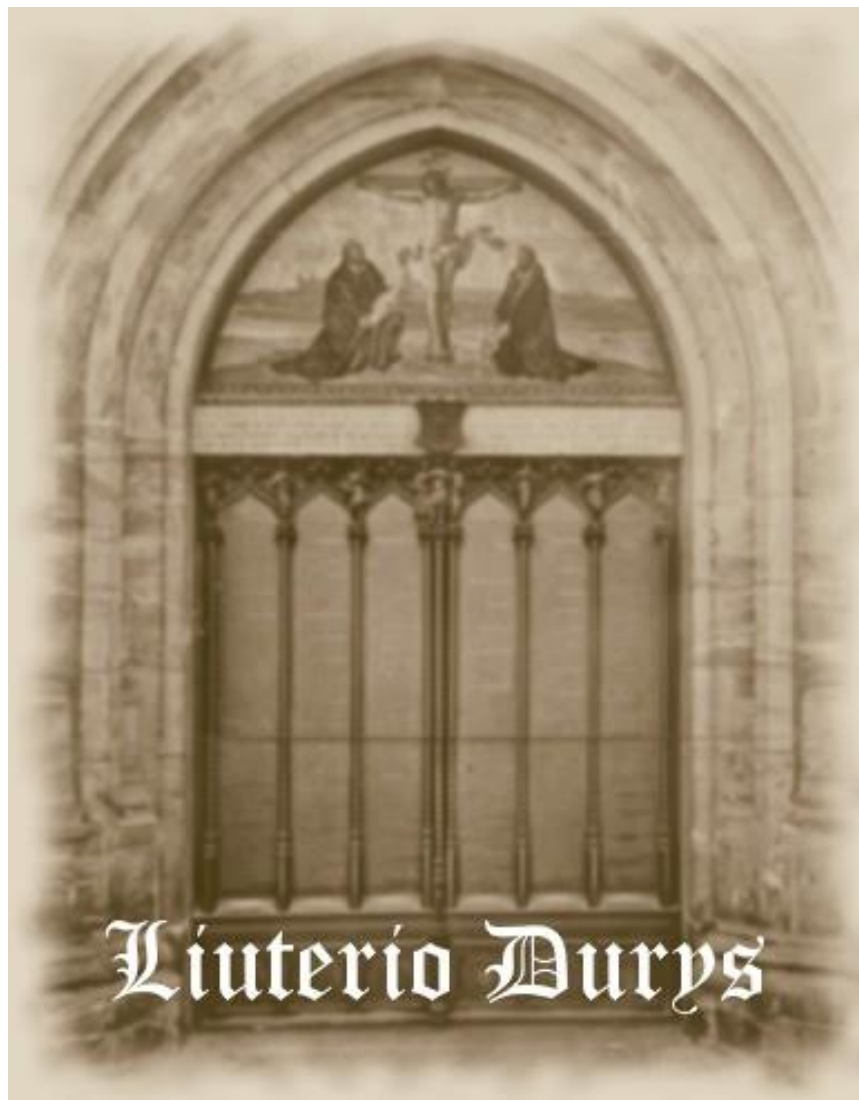

Giedrius Kuprevičius

Herkus Kunčius

Vieno veiksmo tezių opera

HERKUS KUNČIUS

LIUTERIO DURYS*Tezių operos libretas [pagal partitūrą]*

Veikėjai:

MARTYNAS LIUTERIS - *bosas*VIENUOLIS RUDASIS - *tenoras*VIENUOLIS JUODASIS - *baritonas*SAKSONIJOS VALDOVAS - *baritonas*INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS – *tenoras, grojantis išilgine fleita*MIESTIETĖ – *mezzo sopranas*KATERINA FON BORA – *VIENUOLĖ, VĒLIAU MARTYNO LIUTERIO ŽMONA -
sopranas*

AUKŠTUOMENĖS DAMOS

TECELIO PAGALBININKAI

IŠ VIENUOLYNO PABĖGUSIOS VIENUOLĖS – *3 balsai iš choro (sopr. ir 2 altai)*

MARTYNO LIUTERIO VAIKAI

CHORAS

INSTRUMENTINIS ANSAMBLIS

*Gitara**Akordeonas**Violončelė**Klavišai [orgel-strings-brass-effects]**Mušamieji [triangle, tambourine, tamb. milit., timpani]**Garsai iš CD – pažymėti* **Prologas // 1. Psalmė // pagal 1-mą Psalmę //****CD 1***Vis garsiau ir gausiau skamba varpai iš CD . Išgirde skambant intonuotus
varpus h ir e choro artistai po vieną iš įvairių pusių giedodami sueina į chorų
skirtą vietą taip paskaičiavus,**kad visi būtų savo vietoje šiek kiek prieš varpų smūgį.**Į pabaigą choro balsai gali dar labiau skaidytis aleatoriškai iki nepasiekia
kulminacinio taško su varpų smūgiu, tuomet visi lieka klasteryje *fff*, kuris pamažu
tyla visiems balsams labai pamažu glisanduojant žemyn iki *ppp**

CHORAS

Laimingas, kas Viešpats įstatymu džiaugias,
Ir šnabžda jo mokymą dieną ir naktį.
Jis medis, jo lapai nevysta,
Ką jis bedarytų, jam sekas.

*Augustinų eremitų vienuolynas Erfurte. 1507 metai, Vokietija.
Augustinų vienuolis Martynas Liuteris, užsidaręs niūrioje prieblandoje
skendinčioje vienuolio celėje, marina savo kūną ir atgailauja.*

Prologas // 2. Liuterio Malda / pagal 102-tą Psalmę //**CD 2**

MARTYNAS LIUTERIS

Viešpatie, išgirsk mano maldą

Ir mano šauksmas Tave tepasiekia.

Neslėpk savo veido

Tavęs aš šaukiuosi,

Skubėk išklaudyti.

Užmigst negaliu...

*Kažkas beldžia į uždarytas Martyno Liuterio celės duris. Tačiau Liuteris lyg
negirdi.*

Lyg vienišas paukštis ant stogo

Suvytus, nudžiūvus širdis,

Nepajėgiu atkasti Tavo duonos

Tartum žolynas vystu.(2)

Beldžia dar stipriau.

VIENUOLIS JUODASIS

Atidaryk duris!

VIENUOLIS RUDASIS

Išlaužkim jas!

VIENUOLIS JUODASIS

Atidaryk!

VIENUOLIS JUODASIS

Martynai!

VIENUOLIS RUDASIS

Liuteri!

VIENUOLIS JUODASIS

Atidaryk!

*Vienuoliai vėl griausmingai beldžia į augstinių vienuolio celę.
Pranašaujančiai sudunda griaustinis.[iš CD]*

MARTYNAS LIUTERIS

Vien kaulai ir oda telikę...

Šaukiuos Tavęs,

Esu žmogus,

Žmogus pražuvęs...

Sudunda griaustinis. Pranašaujančiai trenkia žaibas. Išvirsta vienuolio celės durys.

Trenkus žaibui, Martynas Liuteris sukniumba.

Vienuolio celėje pasirodo Juodasis ir Rudasis vienuoliai.

Vienas per kitą greitakalbe, tačiau ritme:

VIENUOLIS JUODASIS

Pagundos tau – svarbiau už maistą ir gėrimą.

VIENUOLIS RUDASIS

Kam kankini save,

Apmąstymais ir mintimis?

VIENUOLIS JUODASIS

Užuot kankinęsis dėl nuodėmių,

Pulk Atpirkėjo glėbin.

VIENUOLIS RUDASIS

Pasitikėk Juo ir

Jo teisumu.

VIENUOLIS JUODASIS

Tai tik pradžia.

Jei nori atsiversti,

VIENUOLIS RUDASIS

Nebekankink ir nemarkink savęs.

JUODASIS IR RUDASIS VIENUOLIAI

Pamilki tą, kuris tave pamilo.

Jis panaudos tave kaip savo tarną dideliems tikslams.

Išgirk, ką sako jis:

VIENUOLIS RUDASIS

„Tu- avis Manoji,

VIENUOLIS JUODASIS

Tai Mano balsas,

JUODASIS IR RUDASIS VIENUOLIAI

Niekas neišplėš tavęs iš Mano rankų“.

CHORAS

Niekas neišplėš!

RUDASIS VIENUOLIS

Niekas neišplėš!

Ar gyvas tu, ar miręs,

Tu reikalingas jam.

Tikėjimu gyvens teisusis.

JUODASIS VIENUOLIS

Tikėjimu gyvens teisusis.

CHORAS

Gyvens! Gyvens!! Gyvens!!!

MARTYNAS LIUTERIS, JUODASIS IR RUDASIS VIENUOLIAI

Tikėjimu gyvens teisusis.

*Martynas Liuteris apgaubiamas šventiko apdarais.
Augustinų vienuolis, Martynas Liuteris 1507 metų vasario 27 dieną, paklausęs
vienuolių patarimų, išventinamas į kunigus.*

CHORAS

Pašlovink Viešpatį, manoji siela, gyvens tikėjimu teisusis, ir
nebepamiršk Jo gerumo,
Pašlovink Viešpatį, manoji siela, gyvens tikėjimu teisusis,
Kuris gėrybėmis apdovanoja, kad būtum jaunas ir stiprus.
Pašlovink Viešpatį!
Pašlovink Viešpatį, manoji siela, gyvens tikėjimu teisusis, gyvens
tikėjimu teisusis,
Pašlovink Viešpatį, manoji siela,
Beribės meilės pilną.
Beribės meilės pilną!
Beribės meilės pilną.

I scena // 1. Dialogas //

CD 4

*1508 metai, Vitenbergas. Pakviestas į Vitenbergo universitetą pamaldus augustinų
vienuolis ir kunigas Martynas Liuteris čia netrukus taps teologijos daktaru ir
pamoklininku. Jo pasiklausyti rinksis minios.*

VIENUOLIS JUODASIS

Vienuolis šis, sugėdins daktarus ir reformuos bažnyčią.

VIENUOLIS RAUDASIS

Bažnyčia jo ant Kristaus žodžio stovi.

VIENUOLIS JUODASIS

Ir niekas Žodžio neįveiks, nepasipriešins. Ne!

VIENUOLIS RUDASIS

Ne!

JUODASIS IR RUDASIS VIENUOLIAI

Jam negarbinga priešais žmones kalbėti vietoj Dievo!
Taip bus... (*Pašnibždomis*) Ir eis į priekį jis Viešpaties vardu,

Tebūna jo valia.

I scena // 2. Psalmė // pagal 121-mą Psalmę

CD 5

CHORAS

Žvilgsnį keliu į kalnus -
Iš kur ateis man pagalba?
Viešpats atsiųs man pagalbą
Jis dangų ir žemę sukūrė.
Tavo kojai Jis neleis suklypti, -
Budi tas, kuris tave globoja.
Štai Izraelio globėjas,
Nei snaudžia, nei miega!
Viešpats tave saugo;
Tavo dešinėje Viešpats – užuovėja tavo.
Tavęs neužgaus dieną saulė,
Nei naktį mėnulis.
Viešpats saugos tave nuo viso, kas pikta, -
Saugos jis tavo gyvastį.
Viešpats sergės tave išeinant ir grįžtant.

I scena // 3. Pamokslas //

CD 6

*Martynas Liuteris Vitenberge iš sakyklos sako pamokslą universiteto studentams
ir miestiečių miniai.*

MARTYNAS LIUTERIS

Teisiojo kelias – šviesa, -
Ji veda į tobulą dieną.
„Neturėk kitų dievų šalia Manęs“,
Sakė jis.
Adomo vaikai – stabmeldžiai.
Jie būna dvejopi:
Vieni lenkiasi medžiui ir akmeniui,
Kiti bijo bausmės, negarbina kūrinio,
Bet Viešpatį myli širdy,
Ir pasitikiu juo.
Kristus – vienintelis Dievas.

Kai jis – jūsų Dievas,
Kitų neturėsit.

CHORAS

Brangus broli,
Išmokyk pažinti mums Kristų.
Išmokyk giedoti Jam naująją giesmę.
Išmokyk sakyt jam:
„Tu, Viešpatie - dorybė,
O aš – tavo nuodėmė.
Tu paėmei, kas buvo mano,
Atidavei – kas Tavo.
Tapai, kuo nebuvai
Kad ir aš tapčiau – kuo nebuvau“.
Išmokyk.
Brangus broli, išmokyk mums pažinti Kristų.

MARTYNAS LIUTERIS

Netapsime teisūs, dirbdami teisius darbus,
Bet tapę teisūs, tokius darbus nudirbsim.

Liuterio dainavimo fone:

VIENUOLIS RUDASIS
Kokia iškalba!

VIENUOLIS JUODASIS

Jis paveiks žmonių protus!
Po pauzės
Jam reikia Romą pamatyti.

VIENUOLIS RUDASIS

Šventą miestą.

MARTYNAS LIUTERIS

Jei pragaras yra,
Tai Roma ant jo stovi.
Kas ten nuvyksta pirmą kartą –
Ieško niekšo,

Kas antrą –
Randa jį,
Kas trečią –
Parsiveda su savimi.
Aš ten buvau –
Gana. Gana.

VIENUOLIS JUODASIS

Tikėjimu gyvens teisusis.

VIENUOLIS RUDASIS

Tikėjimu gyvens teisusis.

CHORAS

Tikėjimu gyvens teisusis.

MARTYNAS LIUTERIS

Ten netvarka ir žmogžudystės.
Kiekvieną naktį suima bet ką.
Jei tu esi ginkluotas,
Tai pakaria ar įmeta į Tibrą.
Vien nuodėmės,
Nėra ramybės Romoj ir tvarkos.
Reik pamatyti savo akimis,
Kad patikėtum.

Jei purvo dėmės mūs pasaulyje yra,
Tai purviniausia jų – Roma!

Visi nuščiuvę. Pauzė. Skamba stirus varpų dūžis

Vien nuodėmė ir gėda.
Užuot pavertę duoną-vyną
Mūsų Gelbėtojo kūnu ir krauju,
Jie sako Mišiose:

*Panis es, et panis manebis
Vinum es, et vinum manebis.*

„Duona esi, duona ir liksi,

Vynas esi, vynas ir liksi“.

VIENUOLIS JUODASIS

Tu nusivylęs?

MARTYNAS LIUTERIS.

Ne!

VIENUOLIS RUDASIS

Jei būtų kas davę daugybę florinų?

MARTYNAS LIUTERIS

Vis tiek pamatyčiau aš Romą!

CHORAS

Jis nusivylęs! Jis nusivylęs!

MARTYNAS LIUTERIS.

Ne! Ne!

[intonacija iš būsimų Liuterio Giesmių]

Tikėjimu gyvens teisusis!

CHORAS

[Šaiposi iš Liuterio kalbų]

Chi cha cha , chi cha cha!

O cho cho, o cho cho,

I chi chi i chi chi...

II scena // 1. Indulgencijos //

CD 7

Vitenbergo miesto aikštė. Čia, vis gausiau besirenkant miniai, netrukus atvyks indulgencijų pardavėjai.

CHORAS / kanonas

Atverkite vartus plačiau,

Ateina!

Kas vakar nusidėjo –

Niekis.

Išgelbės sielas šis žmogus,

Monetai suskambėjus.

Krapštykit pinigų greičiau,

Išpirkit savo kalnę,

Skaistykloj siela neužtruks,

Kelias iškart į Rojų.

Ateina!

Jie ateina!

Miesto aikštėje pasirodo iškilminga procesija. Ją, su vėliavomis, žvakėmis bei skambinat varpeliais, pasitinka dvasiškai pakylėti vietiniai dvasininkai, miesto taryba, mokytojai ir mokiniai, vyrai ir moterys, seni ir jauni. Iš choro nusileidžia šeši Tecelio pagalbininkai – 3 tenorai ir 3 baritonai. Procesijoje su kitais nešęs raudoną kryžių žmogus – tai dominikonas – indulgencijų prekeivis Tecelis. Iškėlus raudoną kryžių, jis pradeda prakalbą, pritardamas sau blokfleita. Skamba Medžiotų choro [Jägerchor] motyvas iš C.M.Weber operos „Laisvasis šaulys“ [„Der Freischütz“]

TECELIO PAGALBININKAI

Prie jūsų vartų –

Dievo malonė.

Priimkit

Jums siųstą dovaną.

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

Šis kryžius,

Toks pat veiksmingas

Kaip ir Jėzaus Kristaus kryžius.

Ateikite,

Ir gausite raštus

Užantspauduotus.

Atleistos bus jums nuodėmės,

Ir senos, naujos,

Kurias jus dar padaryt norėsit. *[atkartoja pagalbininkai]*

Nedelskit,

Paskubėkit,

Išpirkit jas,

Ir Rojus jums atpildu bus.

Priedainis

TECELIO PAGALBININKAI

Neškite!

Neškite!

Tempkite!

Vilkite!

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

Palaimintos akys,

Ką regite,

TECELIO PAGALBININKAI

Ką regite.

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

Palaimintos ausys,

Ką girdite.

TECELIO PAGALBININKAI

Ką girdite.

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

Vos pinigėlis skambtelės dugne,

Ištrūksta siela iš skaistyklos,

Ir nuskrenda išlaisvinta į dangų.

TECELIO PAGALBININKAI

Prie jūsų vartų –

Dievo malonė.

Priimkit

Jums siųstą dovaną.

Priedainis

TECELIO PAGALBININKAI

Neškite!

Neškite!

Tempkite!

Vilkite!

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

Nebūkite kvaili,

Nesidrovėkite.

TECELIO PAGALBININKAI

Nedelskite!

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

Priimkite jums siūlomą malonę.

TECELIO PAGALBININKAI

Skubėkite!

Choras vis labiau šurmuliuoja. Miesto aikštėje pasirodo Martynas Liuteris. Jis čia ateina drauge su Juodoju ir Ruduoju vienuoliu. Visi trys stebi, kas čia vyksta.

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

[vis greitėjančiu tempu]

Karaliai, kunigaikščiai, vyskupai,

Mokės po dvidešimt penkis,

Abatai ir baronai – dešimt.

Už poligamiją mes imam po šešis,

Už šventvagystę, melagingai liudijus – devynis,

Už žmogžudystę vos aštuonis,

Už raganavimą tik du,

Už vaikžudystę – keturi,

Nužudžius tėvą, brolių - pakaks dukato.

Skubėkite! Skubėkite!

Kol kainos nepakilo!

Skubėkite!

Skubėkite! Skubėkite!

Pamažu įsidrąsinantys Vitembergo miesto gyventojai ima krapštyti pinigus. Eina prie prekeivių indulgencijomis, meta juos į Tecelio padėtą skrynelę ir laukia, kol moneta suskambės. Miestiečiai stumdosi eilėje prie nuodėmių išpirkimo. Pagal tai, kiek įkrenta suskambančių monetų į skrynelę, galime numanyti, kokią nuodėmę kuris padarė. Pagaliau triukšmas tampa nebepakenčiamas.

II scena /2. Miestietė //

CD 8

Prie prekeivio indulgencijomis Tecelio prieina nusižeminusi Miestietė.

MIESTIETĖ

Aš nieko neturiu,

Bet noriu atleidimo.

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS
Nejau ir savo kraičio neturit?

MIESTIETĖ
Aš vargšė.
Nieko neturiu

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS
Nebūna taip, mieloji.

MIESTIETĖ
Man vyras uždraudė mokėti.

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS
Dėl tokio švento darbo,
Patarčiau jums, mieloji,
To vyro neklausyti,
Nepabijokit elgtis prieš jo valią.

MIESTIETĖ
Ar tai ne nuodėmė?

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS
Patikinu, kad ne.
Meluoti man nebūdinga.
Kalbu tik tiesą, [trumpai suabejojęs]
Visada... [bet čia pat užtikrintai]
Visada, tik tiesą!

*Miestietė ima krapštyti pinigus. Į Tecelio dėžutę įmeta du suskambančius dukatus.
Netrukus įmeta dar keturis. Po pauzės,*

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS
[skaičiuodamas Miestietės metamus dukatus]
Tik?... [Miestietė, šiek tiek pagalvojusi įmeta dar vieną]
Dievas tavęs pasigailėjo, [Teceliui antrina Miestietė]
Ir atleidžia tavo nuodėmę!
Viešpatie, pasigailėk mūsų!
Kyrie eleison!

Atleidžiu nuo bausmės,
Ir gražinu tau nekaltumą.
Lai vartai mirties valandą,
Kai žengsi džiaugsmo Rojun,
Tau būna atviri.
TECELIO PAGALBININKAI
Dabar pats metas
Jums išsigelbėti.
Kyrie eleison!

Gavusi iš Tecelio indulgencijų, Miestietė kažkur nuskuba.
TECELIO PAGALBININKAI
Neškite! Neškite!

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS
Greit nukabinsiu kryžių.

TECELIO PAGALBININKAI
Jau greitai!
INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

Dangaus vartus užversiu,
TECELIO PAGALBININKAI
Netrukus!

*Prie indulgencijų prekeivio Tecelio prieina sugrįžusi Miestietė.
Aikštėje, ne itin išsiskirdamas iš minios, pasirodo Saksonijos valdovas. Choras
pamažu garsindamas skanduoja „ho ho ho“ iki ff*

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS
Kas atsitiko?
Ko sugrįžai?

MIESTIETĖ [greitakalbe, pasmailinusi balsą]
Norėčiau pasitikslinti,
Ar aš nenusidėjau,
Jei mano vyras mirė –
Bet ne sava mirtim. [Tecelio pagalbininkai įsilieja į chorą]

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

Mirė? Ką padarei?

MIESTIETĖ

Padariusi, palaidojau jo kūną ir

Pavedžiau jo sielą Dievui.

Štai jūsų duotas raštas,

Įrodantis, kad sumokėjau,

Atleidžiantis, ką padariau. [*Tecelis nežymiai dingsta*]

II scena // 3. Liuterio Litanija //**CD 9**

MARTYNAS LIUTERIS [*neapsikentęs matytų scenų*]

O, tamsūs ir ligoti protai,

Neskaitytė Biblijos ir neišprusę,

Sakiau, kartoju, patariu visiems:

Nepirkit indulgencijų,

Gyvenkite atsakant už save,

Darykit gerus darbus, -

Atgailaukit,

Ir Dievas jums atleis,

Tik iš savo malonės.

Suteik mums, Dieve,

Sveiką nuovoką,

Apšviesk jiems protus!

VIENUOLIS RUDASIS

Tikėjimu gyvens teisusis...

VIENUOLIS JUODASIS

Nurimk, Martynai, nurimk!

CHORAS [*kiek pasimetę*]

Ar bus atleista mums?

Ar Dangaus vartai neužsidarys?

SAKSONIJOS VALDOVAS [*nustebęs, susidomėjęs*]

Tai negirdėta!

Nauja...

MARTYNAS LIUTERIS [*kreipiasi į vienuolius*]

Kas tasai žmogus?

VIENUOLIS RUDASIS

Tai kunigaikštis.

VIENUOLIS JUODASIS [*pagarbiai, solidžiai*]

Saksonijos valdovas.

SAKSONIJOS VALDOVAS

Nustebinti mane sunku.

Protingai kalba šis žmogus,

Kviečiu.... [*svarsto*] ... jį į svečius.

III scena // 1. Šokis-daina su relikvijomis //**CD 10**

Prabangūs Saksonijos valdovo rūmai, skęstantys šventų relikvijų jūroje.

Aukštuomenė linksminasi šokdama. Apsuptas aukštuomenės damų pasirodo

Saksonijos kunigaikštis su įspūdinga karūna ant galvos, dėvi prašmatnią valdovo mantiją. Choras garbina Viešpatį, o gal – kunigaikštį?

CHORAS

Šlovinkite Viešpatį!

Šlovinkite Jo didybę!

Šlovinkite jį gaudesiu rago,

Šlovinkite Jį arfa ir lyra!

Šlovinkite jį būgnelio žvangučiais ir šokiais,

Šlovinkite Jį stygomis ir trimitais!

Šlovinkite Jį skambiais cimbolais,

Šlovinkite Jo didybę!⁽⁵⁾

Saksonijos kunigaikštis nutraukia garbinimus, galvodamas, kad jie skirti jam.

SAKSONIJOS VALDOVAS

Gana. Užteks.

Ne to čia susirinkom,

Kur Liuteris?

AUKŠTUOMENĒS DAMOS *[viena per kitā]*

Jo kelias ilgas,
Turbūt vēluoja,

SAKSONIJOS VALDOVAS

Neatleistina nepagarba.

O kas iš Dievo –
Tai tiesa.

AUKŠTUOMENĒS DAMA

Žadējot mums šventas relikvijas parodīt.

SAKSONIJOS VALDOVAS

Jeļi pažadējau, taip ir bus,

Saksonijos valdovas, davęs ženklą pavaldiniams, išdidžiai šokio ritme rodo nešamas parodyti menamą savo šventųjų relikvijų kolekciją.

SAKSONIJOS VALDOVAS *[vis labiau įsijausdamas]*

Štai, pažvelkit –
Kristaus kraujo lašas,
Kempinė,
Vinys,
Kryžius.
O čia dubuo, kur šventojo galva gulėjo,
Apsiausto skiautė,
Švento Petro tinklo plūdė,
Apaštalo sandalas,
Šventos moters kasa,
Raištelis,
Ir dantis didžiulis.
Čia Paskutinės vakarienės stalo koja,
Išlikęs per stebuklą krūmo stiebas,
Iš Galilėjos irklo kotas,
Trys ašaros iš Viešpaties akies...

Relikvijų rodymo metu aukštuomenės damos aikčioja, stebisi. Pačiame įkarštyje, lydimas Juodojo ir Rudojo vienuolių, pasirodo Martynas Liuteris. Pagaliau Saksonijos valdovas pastebi Liuterį.

SAKSONIJOS VALDOVAS

Vēluojate, daktare.

AUKŠTUOMENĒS DAMOS

Mes laukiame pamokslo,

SAKSONIJOS VALDOVAS

Kalbēk, vienuoli.

III scena // 2. Liuterio Monologas / pagal 2-ą Psalmę // CD 11

MARTYNAS LIUTERIS IR CHORAS

Liuteris pradeda ramiai, pamažu vis įsiau drindama, savo Monologą.

Dėl ko niršta gentys,
Ko tautos maištauja tuščiai?
Žemės karaliai ruošiasi mūšiui
Ir valdovai eina iš vieno
Prieš Viešpatį ir jo pateptąjį:
„Veržkimės iš jų jungo grandinių ir
Nusikratykime pančių!“
Bet aukštybių soste sėdintis juokias;
Viešpats iš jų pasityčioja.
Paskui jis pratrūksta įniršęs,
Sukeldamas audrą:
„Aš pasodinau soste savo karalių
Ant Siono – šventojo kalno!“
Ir Viešpats man tarė:
„Tu mano sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau.
Prašyk manęs, ir tautas tavo valdomis padarysiu,
Visus žemės pakraščius tau atiduosiu.
[taikydamas Valdovui]
Tad supraskit, karaliai;
Būkit įsėpti, žemės valdovai.

Tarnaukite Viešpačiui pagarbia baime, *[palydint choro šūksmams]*
 Drebedami reiškite jam pagarbą,
 Kad jis neįnirštų ir kelyje nepražūtumėt!
[pergalingai]
 Laimingi visi, kurie prie jo glaudžias!

SAKSONIJOS VALDOVAS

Baigėi?

MARTYNAS LIUTERIS

Baigiau.

SAKSONIJOS VALDOVAS *[rodydamas aiškų nepasitenkinimą kreipiasi į aukštuomenės damas]*

Ir kaip patiko jums pamokslas?

I AUKŠTUOMENĖS DAMA

Galiu pasimirt ramiai.

II, III ir IV AUKŠTUOMENĖS DAMOS *[paeiliui]*

Ir aš.

Ir aš. Ir aš.

SAKSONIJOS VALDOVAS *[kreipiasi į Liuterį]*

Ką dar mums doro pasakyt gali?

MARTYNAS LIUTERIS

Žmogus iš prigimties nenori,
 Kad Dievas būtų Dievas,
 Jis pats norėtų būti Dievas,
 O Dievas juo nebūtų. *[mintyse stabteli]*

SAKSONIJOS VALDOVAS *[susidomėjęs padrąsina]*

Kalbėk.

MARTYNAS LIUTERIS

Kas tvirtina: "Nekeiski nieko" –
 Vergauti pasiruošę.

Kas skelbia: "Tenukrenta grandinės" –

Laisvės šaukias.

Tas laisvės šaukias.

AUKŠTUOMENĖS DAMA

O Dievas?

MARTYNAS LIUTERIS

Mylėkit Dievą –

Savęs nekęskit,

Ir nepažinkit nieko kito,

Tik Jį.

SAKSONIJOS VALDOVAS *[suvokęs išgirstų žodžių svarbą]*

Man viskas aišku,

Gali dabar sau eiti.

Trauk Žodžio kalaviją,

Skelbk savo - Dievo žodį.

[tarsi palaimindamas]

Suteikiu tau, Martynai Liuteri,

Valdovo globą.

Tolumoje skamba varpai iš ☉

IV scena // 1. Karnavalas //

CD 12

1517 metų spalio 31 diena, Vitenbergas.

Visų šventųjų šventės išvakarės. Į miestą plūsta piligrimai.

Iš Vitenbergo bažnyčios, miestelėnų apžiūrai, išnešamos Saksonijos valdovo surinktos sidabru, auksu ir brangakmeniais išpuoštos relikvijos. Apstulbę nuo akinančios didybės, kaukėti miestelėnai ir piligrimai spokso į šventąsias relikvijas. Yra besilinksminančių.

CHORAS

O ho, hoj!

Prie Vitenbergo bažnyčios, apsuptas Juodojo ir Rudojo vienuolių, pasirodo Martynas Liuteris.

IV scena // 2. Liuterio Daina // pagal 23-čią Psalmę //

CD 13

MARTYNAS LIUTERIS

Viešpats Ganytojas mano,
Man nieko nestinga, man nieko nestinga.
Žaliose lankose mane paguldo,
Prie ramių tvenkinių mane pagano.
Nors einu per tamsiausią slėnį,
Aš nebijau jokio pavojaus, nes
Tu su manimi, su manimi,
su manimi, su manimi, su manimi.
Tavo lazda ir vėzdas, mane jie gina, mane jie gina, ir
Tu dengi man stalą priešų vietovėj,
Tepi mano galvą aliejais.
Tik gerumas ir meilė lydės,
Kiekvieną mano gyvenimo dieną lydės ir
Viešpaties namuos aš visados gyvensiu.⁽⁸⁾

IV scena // 3. Devyniasdešimt penki smūgiai – I // CD 14

*Martynas Liuteris prie Vitenbergo bažnyčios durų tuoj pradės kalti savo 95 tezes.
Sceną lydi timpanų dūžiai ir įvairūs gamtos garsai iš ☉*

VIENUOLIS JUODASIS

Tu pasiruošęs, Liuteri?

MARTYNAS LIUTERIS

Taip.
[pradedama ošti vėjas, vėliau – jūros mūša, lietus, griauštinis]

VIENUOLIS RUDASIS

Pradėk, Martynai.

Martynas Liuteris pradeda kalti prie durų savo tezes

MARTYNAS LIUTERIS *[drąsindamas save, patogiu maldai tempu]*

Pasigailėk manęs, Dieve, iš savo gerumo,
Iš savo begalinio gailestingumo. *[nežymiai persižegnoja]*

JUODASIS VIENUOLIS *[skaito tezes kaip litaniją, vienu tonu]*

[1 timpanų smūgis] Kai mūsų Viešpats sako “atgailauk”,
Jis turi galvoje, -
Kad visas tikinčiųjų gyvenimas privalo būti nuolatine atgaila.

VIENUOLIS RUDASIS *[kaip litanija, vienu tonu]*

[2] Šis žodis – ne sakramentas atgailos,
Kaip aiškina čia kunigai.

VIENUOLIS JUODASIS

[3] Tikroji atgaila – gailėjimasis bei liūdesys –
Ji trunka amžinybę.

VIENUOLIS RUDASIS

[4] Net Popiežius atleist negali nuo bausmės,
Kaip toji, kurią jis skyrė savo paties gera valia.

VIENUOLIS JUODASIS

[5] Bažnytinės bausmės įstatymai – gyviesiems,
Tačiau ne mirusiesiems.

VIENUOLIS RUDASIS

[6] Jie klysta, sakydami, kad indulgencija
Išgelbėja ir išvaduoja žmogų nuo bet kokios bausmės.

VIENUOLIS JUODASIS

[7] Kvailystė tvirtinti –
Monetai sužvangėjus,
Siela ištrūksta iš skaistyklos.

VIENUOLIS RUDASIS

[8] Turime mokyti krikščionis, kad jeigu jie gyvena ne pertekliuje,
Privalo pasilaikyti pinigų namiškių reikmėms,

VIENUOLIS JUODASIS

[9] O ne švaistyti indulgencijoms.

*Martynas Liuteris vis skambiau prie durų kala savo tezes.
Jas kalant, vienuoliai kartoja:*

VIENUOLIS RUDASIS

[10] Turime mokyti krikščionis.... *[toliau skaito tyliai, tik judindami lūpas]*

VIENUOLIS JUODASIS

[11] Turime mokyti krikščionis... *[toliau skaito tyliai, tik judindami lūpas]*

MARTYNAS LIUTERIS

[12] Pasigailėk manęs, Dieve, iš savo gerumo,
Iš savo begalinio gailestingumo.

VIENUOLIAI RUDASIS ir JUODASIS

[12][13][14][15] Turime mokyti krikščionis...

CHORAS

Pasigailėk jo, Dieve, iš savo gerumo,
Iš savo begalinio gailestingumo.

VIENUOLIS RUDASIS

[16, 17 – *smūgių ritmas dvigubėja*]Tebūna prakeiktas tas, kuris pasisako prieš Popiežiaus indulgenciją.

VIENUOLIS JUODASIS

[18, 19] Bet palaimintas tebūna, kuris pasisako prieš kvailas ir įžūlias indulgencijų pardavinėtojų kalbas.

*Juodasis ir Rudasis vienuoliai, kartodami tezes, vis labiau įsiauadrina.
Renkasi miestelėnai, skaito, reaguoja*

VIENUOLIS RUDASIS

[20, 21] Popiežiaus indulgencija negali panaikinti nė menkiausios nuodėmės!

VIENUOLIS JUODASIS

[22, 23] Tvirtinti, kad Popiežiaus ginklais papuoštas kryžius yra tas pats, kas Kristaus kryžius, -

CHORAS / *moterų grupelė*

[24, 25] Piktžodžiavimas!

VIENUOLIS RUDASIS

[26, 27] Vyskupai, ganytojai ir teologai, leidžiantys kalbėt tokius žmonėms dalykus, -

CHORAS / *vyrų grupelė*

[28, 29] Turės už tai atsakyti!

VIENUOLIS RUDASIS

[30-33 – *ritmas dar kartą dvigubėja, prisijungia vargonai*] Atsikratykime visais pamokslininkais, kurie sako Bažnyčiai:
„Ramybė! Ramybė!“,

CHORAS / *moterų grupelė*

O ramybės nėra!

VIENUOLIS JUODASIS

[38-41] Paraginkim krikščionis uoliai sekti Kristų, savo Galvą,
Per kryžių, mirtį, pragarą!

CHORAS / *įvairūs balsai vienas per kitą*

[42-47 – *ritmas triolėmis*] Per kryžių!

Per mirtį!

Per pragarą!

[48-95] Pasigailėk jo, Dieve, iš savo gerumo,
Iš savo begalinio gailestingumo.

MARTYNAS LIUTERIS *[paėmęs timpanų lazdas pat ima į juos mušti]*
Dieve, pasigailėk manęs,

CHORAS / *paralėliai*

Dieve, Dieve, pasigailėk jo

MARTYNAS LIUTERIS

Nuplauk, numazgok mano kaltę!
Vesiu nedorėlius į Tavo kelią,

Ir nusidėjėlius Tau sugražinsiu.(9)

IV scena // 4. Devyniasdešimt penki smūgiai –II // CD 15

Sceną lydi Liuterio mušamų timpanų dūžiai

JUODASIS VIENUOLIS

Jis išsitraukė Žodžio kalaviją.

RUDASIS VIENUOLIS

Palaima Viešpačiu pasitikėti,

AUKŠTUOMENĖS DAMOS

Tas, kurio taip laukėm, - atėjo!

MIESTIETĖ

Regėjau jį sapne.

Jis mokė mane rinkti varpas.

MARTYNAS LIUTERIS *[pagal 32-ą Psalmę]*

Laimingas, kam nusižengus atleista,

kuriam nuodėmė dovanota.

Laimingas, žmogus, kurio

Viešpats kaltu nelaiko, kurio dvasioje nėra apgaulės.

Kol tylėjau, dilo mano kaulai nuo begalinių dejonų.

Juk Tavo ranka slėgė mane dieną ir naktį, jėgos išseko,

išpažinau Tau nuodėmę,

nebeslėpiau savo kaltybių, nebeslėpiau.

Viešpats sako: "Mokysiu tave,

parodysiu kelią, kuriuo turi eiti

Nebūk arklys, neturintis proto,

tramdomas kamanomis, žąslais,

nes kitaip jis tau nepaklūsta, nepaklūsta ir

nedorėlis turės daug kentėti.

O tą, kuris Viešpačiu kliaujas, lydės meilė.

Šūkaukite iš džiaugsmo, visi doros širdies žmonės!

Šūkaukite iš džiaugsmo, visi doros širdies žmonės!

Šūkaukite!

Šūkaukite!

[kviečia susirinkusiuosius kartoti žodžius]

IV scena // 5. Liuteris ir bendruomenė // CD 16 / tacet

Šūkaukite! - Šūkaukite!

Iš džiaugsmo! - Iš džiaugsmo!

Visi! - Visi!

Doros! - Doros!

Širdies! - Širdies!

Žmonės! - Žmonės!

Pamažu garsus žodžių kartojimas tyla iki šnabždesio. Trukmė ne daugiau 1'20". Pasirodo pasipiktinęs indulgencijų pardavėjas, dominikonų vienuolis Tecelis su palydovais.

[pirmos dalies pabaiga. Sekanti prasideda be pertraukos]

V scena // 1. Perspėjimas // CD 17 / tacet

Atspausdintos ir padaugintos Martyno Liuterio tezės 1517 metais pasklinda po Saksoniją ir dar plačiau. Jos iššaukia prieštarigus reakcijas.

Pasipiktinęs tezėmis Tecelis iškviečia Martyną Liuterį į disputą, kur šis ketina apginti savo tiesą. Rudasis ir Juodasis vienuoliai replikuoja neramiai, prislopintai murmančio ir šnabždančio choro fone

VIENUOLIS RUDASIS

Melskis, Martynai,

Kad neužtrauktum nemalonės.

VIENUOLIS JUODASIS

Vardan ramybės,

Neberašyk daugiau.

MARTYNAS LIUTERIS

Jei darbas šis –
Nėra iš Dievo, -
Jis žlugs.
Bet jei iš Jo –
Lai tejudą į priekį.

RUDASIS VIENUOLIS
Tikėjimu gyvens teisisis.

JUODASIS VIENUOLIS
O jei jis klysta?

MARTYNAS LIUTERIS
Viešpats – mano šviesa ir pagalba,
Mano gyvenimo tvirtovė,
Ko turėčiau bijoti, prieš ką turėčiau drebėti?
[Choras pamažu nustoja murmėti ir šnabždėti suskambus muzikai]

V scena // 2. Laužas //

CD 18

[Tecelis su palyda laukia Liuterio. Pučia blokfelitą – pasigirsta tik bjaurus, nederantis garsas]

INDULGENCIJŲ PREKEIVIS TECELIS

Martyno Liuterio sukaltos tezės - erezija,
Girto vienuolio parašytos.
Kai išblavės, galvos kitaip.

[Jokio atsako. Liuteris tyli. Tolumoje gieda paukščiai, jų vis daugiau ☉]

Popiežiaus valdžios didybė yra aukščiau visuotinos bažnyčios
Ir privalome paklusti jai!
Tik popiežius supranta Šventą Raštą.
[visai užkimęs]
Kas popiežiaus garbę, orumą įžeidžia, tas turi būt prakeiktas!
Eretikas!

[pasigirsta įkūriamo laužo garsai ☉ Greitakalbe, cypdamas iš pykčio]
Juk pasakyta: "Jei gyvulys paliestų kalną, jį reik užmušt akmenis!"

Indulgencijų pardavėjas Tecelis minios akivaizdoje ima deginti Martyno Liuterio tezės Tyla, girdisi tik degančių lauže Liuterio Tezių garsas iš ☉

V scena // 3. Vilties Giesmė // pagal 43-čią Psalmę

CD 19

MARTYNAS LIUTERIS IR CHORAS

Išteisink mane, Dieve,
Apgink mano bylą,
Nuo klastūno, sukto žmogaus mane gelbėk, gelbėk.
Dievas esi, mano tvirtovė;
Kodėl mane apleidai?
Siųsk savo šviesą ir tiesą, tegu jos mane veda...
[Trumpas choro intarpas be teksto]
...veda prie Tavo šventojo kalno – į Tavo buveinę!
[pushalsiu, lyg dvasiškai stipraus žmogaus dejonė – motyvas iš Liuterio giesmės „Ach, Gott“]
Mano širdie, kodėl tu tokia nuliūdus?
Ko taip nerimsti mano krūtinėj?⁽¹²⁾

VI scena // 1. Piktųjų Psalmė // pagal 1-mą Psalmę //

CD 20

*1520 metai. Išplitusios Martyno Liuterio tezės sukelia gaisrą krikščioniškajame pasaulyje.. Bažnyčia atsiduria ties skilimo riba.
Martynas Liuteris palieka augustinų ordiną, jam gresia atskyrimas nuo Bažnyčios.*

CHORAS [iš 1-mos Psalmės]
Laimingas, kas atmeta nedorėlių patarimą,
Ir vengia nusidėjėlių kelio,
Nebendruoja su pašaipūnais,
Bet Viešpaties Įsakymu džiaugias,
Ir Jo Mokymą šnabžda dieną, naktį.
Jis lyg medis duodantis vaisių,
Ką bedarytų, jam sekas.
Viešpats globoja teisiųjų kelią.

VI scena // 2. Lietaus Choralas //

CD 21

Rudojo ir Juodojo vienuolių, Tecelio ir Martyno Liuterio dialogai turi sutilpti tarp 5 ir 40 takto. Iš įrašo ☉ – nesmarkaus lietaus garsai, tolumoje aidai griauštinis. Keli balsai iš choro gali imituoti lietu. Martyną Liuterį akylai seka vienuolė. Tai Katerina fon Bora. Chorale ji dainuoja solo soprano partiją (nuo 40-to takto)

VIENUOLIS JUODASIS

Martynai Liuteri, tu privalai palikti mus,
Taip bus visiems geriau.

VIENUOLIS RUDASIS

Tiesos tu savo neapginsi.

VIENUOLIS JUODASIS

Įmes tave į laužą,

VIENUOLIS RUDASIS

Atsižadėk!

VIENUOLIS JUODASIS

Štai Švento Tėvo tau įsakymas atsiųstas:
Tu privalai atsižadėt klaidų,

VIENUOLIS JUODASIS

Neskelbti savo nuomonių;

VIENUOLIS JUODASIS

Atsižadėti teiginių,
Kad šventą sakramentą imantis žmogus tikėti turi suteikta malone.

MARTYNAS LIUTERIS

Aš Kristumi seku,
Jis yra sakęs:
„Iš Mano Tėvo namų,
Nedarykite prekybos namų“!

VIENUOLIS RUDASIS

Popiežius turi valdžią ir autoritetą viskam.

MARTYNAS LIUTERIS

Išskyrus Raštą!

VIENUOLIS JUODASIS

Atsižadėk arba bausmės tu neišvengsi.

MARTYNAS LIUTERIS

Net jei turėčiau tūkstantį galvų,
Verčiau prarasčiau jas visas,
Užuot atsižadėjęs.

VIENUOLIS RUDASIS

Atsižadėk!

MARTYNAS LIUTERIS

Aš tvirtinu ir tvirtinsiu, kad joks žmogus,
Neturintis tikėjimo,
Negali būt išteisintas prieš Dievą.

VIENUOLIS JUODASIS

Atsižadėk!
Tereikia vieno žodžio:
Atsižadu –
Revoco. [lot., tarti "révoko"]

MARTYNAS LIUTERIS

Ne!

VIENUOLIAI, TECELIO PAGALBININKAI

Martynai Liuteri, kartok:
Atsižadu ir pripažįstu klydęs -
Revoco,
Tik pasakyk,
Tik tark – *revoco.*
Revoco.
Ištark: *revoco.*

[grupelė iš choro kartoja "revoco, revoco..."]

MARTYNAS LIUTERIS

Ne!
 Neišgirsit!
 Nesulauksit!
 Ne!
 Juo labiau nirštat,
 Tuo aš mažiau drebu.
 Ne! Ne! Ne!

TECELIS *[grėsmingai, pergalingai]*

Martynai Liuteri, jei taip,
 Susipažink su Popiežiaus iš Romos atsiųsta bule,
 Esi *atskirtas* nuo Bažnyčios,

[Grupelė iš choro kartoja "atskirtas, atskirtas..."]

VIENUOLIS JUODASIS

Tuoj degsi tu!

VIENUOLIS RUDASIS

Prakeiktas pelenais pavirs
 Tavasis atvaizdas.

MARTYNAS LIUTERIS

Į laužą atsakysim laužu.
 Teisiųjų čia nebus,
 Ugnis visus sulygins.

Martynas Liuteris nusimeta vienuolio apdarus.

Vienuolių siaubui - viešai ima deginti Popiežiaus bulę, skelbiančią jo atskyrimą nuo bažnyčios.

Sujaudintas pasaulis jau sverdėja kūnu bei protu, -
 Tik vienas Dievas žino, kas čia bus,
 Aš nujaučiu nelaimės ir karus.

Įsidega vis daugiau laužų. Įsiliepsnoja miestas.

Įsisiautus ugniai, iš liepsnų scenoje pasirodo kuklumo nestokojantis Saksonijos valdovas. Katerina fon Bora (S.solo) dainuoja kartu su choru

SAKSONIJOS VALDOVAS *[viską stebintis pagaliau prabyla]*

Martynai Liuteri, sukėlei gaisrą,
 Drąsiau,
 Neišsigąsk,
 Neatsitrauk, žmogau.
 Patvirtinu ir vėl kartoju:
 Skiriu tau savo globą –
 Pabaik pradėtus darbus.
 Man daug nereik, -
 Kaip ir relikvijų šventųjų,
 Kurias išdalinau, -
 Tik Dievo žodžio laukiu –
 Jo Rašto, -
 Sava –
 Gimta kalba.
 Laukiu. Švento Rašto gimta kalba.
 Martynai Liuteri!
 Laukiu.

VI scena // 3. Šlovinimo Giesmė // pagal 145-tą Psalmę CD 22

MARTYNAS LIUTERIS

Aukštiniu Tave, mano Dieve,
 Tavo vardą garbinsiu per amžius,
 Garbinsiu Tave kas dieną,
 Tavo vardą šlovinsiu per amžius.
 Apie Tavo darbus aš mąstysiu,
 Viešpats atlaidus ir gailestingas.

VII scena // 1. Virsmas // pagal 139-tą Psalmę CD 23

1523 metai, Vitenbergas. Ištuštėjęs augustinų vienuolynas. Martynas Liuteris, palinkęs prie knygų lapų, verčia Bibliją (139-tą Psalmę) į gimtąją kalbą. Po Liuterio skaitomo lotyniško originalo ir jo vertimo į vokiečių kalbą girdime ir simbolinį Jono Bretkūno [1536-1602] balsą, verčiantį tą pačią eilutę į lietuvių kalbą.

MARTYNAS LIUTERIS

Domine probasti me et cognovisti me
HERR, Du erforschest mich und kennest mich.

JONAS BRETKŪNAS

Viešpatie, ištyrei mane ir pažįsti. [Ps 139,1]

Tu cognovisti sessionem meam

Ich sitze oder stehe auf, so weißt du es;

Žinai, kada atsisėdu ir kada keliuosi. [Ps 139,2]

Et surrectionem meam

Du verstehst meine Gedanken von ferne.

Atspėji mano mintis iš tolo. [Ps 139,2a]

Intellexisti cogitationes meas de longe semitam meam

Ich gehe oder liege, so bist du um mich

Stebi mano žingsnius ir poilsį mano. [Ps 139,3]

Et funiculum meum investigasti

Und siehst alle meine Wege.

Visus mano kelius pažįsti. [Ps 139,3a]

Si ascendero in caelum tu illic es

Führe ich gen Himmel, so bist du da.

Jei į dangų užžengčiau, Tu tenai būtum. [Ps 139,8]

Si sumpsero pinnas meas diluculo

Nähme ich Flügel der Morgenröte

Jei aušros sparnus aš įgyčiau. [Ps 139,9]

Et habitavero in extremis maris

Und bleibe am äußersten Meer,

Ir nusikrisčiau prie tolimųjų jūros pakrančių. [Ps 139,9a]

Etenim illuc manus tua deducet me

So würde mich doch deine Hand daselbst führen

Net ir ten Tavo ranka mane vestų. [Ps 139,10]

VII scena // 2. Pabėgėlės //

CD 24

Į augstinių vienuolyną, ieškodamos saugios užuovėjos, užėina iš vienuolyno pabėgusios keturios vienuolės. Viena jų – Katerina fon Bora

I VIENUOLĖ [*toliau* - KATERINA FON BORA]

Mes esame pabėgėlės.

III-IV VIENUOLĖS

Pabėgėlės.

II VIENUOLĖ

Pabėgėlės.

III-IV VIENUOLĖS

Mes ieškom prieglobsčio.

KATERINA FON BORA

Mes ieškome.

II VIENUOLĖ

Mes ieškome.

KATERINA FON BORA

Tik neišvykit lauk!

III-IV VIENUOLĖS

Nevykit lauk!

II VIENUOLĖ

Nevykit lauk!

VISOS VIENUOLĖS

Liuteri, mes šaukiamės pagalbos,

Norim išganyti savo sielas,

Nebegalim likti vienuolyne.

LIUTERIS
Kas jus tokios?

II VIENUOLĖ
Aš Magdalena.

III VIENUOLĖ
O aš Eliza.

IV VIENUOLĖ
Mano vardas Laneta.

KATERINA FON BORA
O aš Borų Katerina.

VISOS VIENUOLĖS
Mes esame pabėgėlės, pabėgėlės!
Mes esame pabėgėlės, pabėgėlės!

LIUTERIS
Ką gi, tai ištuštėjęs vyrų vienuolynas.
Esu čia vienas.
[sau]
Padėk man, Dieve, kad išgelbėčiau šias sielas, ir taip ištuštinačiau visus vienuolynus.

VISOS VIENUOLĖS
Ką mums daryti?

LIUTERIS
Pagalvosiu... *[sunėręs rankas, kurį laiką meldžiasi]*
Pats Viešpats pakuždėjo, pakuždėjo: vesti jums reikia!

LIUTERIS *[greitakalbe]*
Magdalenai už Anso, *[vienuolės į Liuterio žodžius reaguoja kiekviena savaip]*
Avai už Tomo Margaritai už Hanso,
Avai už Ferdinando, Lanetai už Herberto,
Katerinai už Ralfo, Margaritai už Klausos,

Katerinai už Martyno!.. *[susigribo kažką ne taip pasakęs ir tuoj pasitaiso]*
...Baumgartnerio.

VISOS VIENUOLĖS *[išskyrus BORA]*
Ansas? Tomas? Hansas? Ralfas?
Mūsų jie neims be kraičio!

LIUTERIS
O kas patinka Borų Katerinai?

KATERINA FON BORA
Aš pasiruošus atiduot Jums ranką.

VII scena // 3. Katerinos fon Boros Giesmė //

CD 25

KATERINA FON BORA
Grasinimų nesiklausyki, džiaukis, džiaukis,
Nieks nesugriau garbės, ir sielos neatims,
Klausyk širdies, klausyk širdies.
Jei Dievas panorės, išganymą pelnysime darbais,
Kantrybė mus lydės, netruks tvirtybės,
Duonos kasdienės, aprūpintų vaikų,
Tegu jie niršta, juokias, šaipos, mums šypsos Dievas.
Gyvensime ir mirsime kartu.
Kas Kristaus žodį skelbia, gyvena amžinai.
[Duetas – Bora ir Liuteris, vėliau ir choras]
Kas Kristaus žodį skelbia, gyvena amžinai.
Jei Dievas panorės, išganymą pelnysime darbais,
Kantrybė mus tvirtybės,
Duonos kasdienės,
Aprūpintų vaikų, tegu jie niršta, juokias, šaipos,
Mums šypsos Dievas.
Gyvensime ir mirsime kartu.
Kas Kristaus žodį skelbia, gyvena amžinai.
Kas Kristaus žodį skelbia, gyvena amžinai.
Gyvena amžinai.

VII scena // 4. LINKSMYBĖS //**CD 26***Miestelėnai šoka ir linksmiasi***MARTYNAS LIUTERIS**

„Negera žmogui būt vienam“,
 Taip sakė Dievas.
 Iškrėsiu velniui ir pasauliui pokštą,
 Ir vesiu Kateriną!
 Tikėjimu gyvens teisusis.
[tvirtai ir šviesiai]
 Pasiruošęs liudyti,
 Ką čia skelbiu.

CHORAS

Pasiruošęs.
 Tikėjimu gyvens teisusis.

LIUTERIS

Tikėjimu gyvens teisusis.

CHORAS

Tikėjimu gyvens teisusis.

Epilogas // 1. Larghetto // pagal 46-tą Psalmę**CD 27**

1534 metai. Martynas Liuteris, pabaigęs versti Bibliją į gimtąją kalbą, užverčia paskutinįjį šios knygos puslapį. Martynas Liuteris, apsuptas savo gausios šeimos, dėkoja Viešpačiui, jį įkvėpusiam šiam darbui.

MARTYNAS LIUTERIS

Nueitas ilgas kelias,
 Dažnai duobėtas, nesaugus.
 Kaip ir kiti, šis darbas baigtas.
 Visus kviečiu juo pasidžiaugt.
 Nuo šiol skaitykite sava kalba.
 Dievo Žodį - Bibliją.
 Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė,

Visada pagalba varguose.
 Nors kalnai į jūrų gelmę griūtų,
 Net jei jų vandenys šėltų ir putotų.
 Dievas yra jame, jame
 Ir nebus sunaikintas.
 Ir rytui auštant ateis jam į pagalbą. *[atkartoja choras]*

CHORAS

Jo griausmui dundant
 Žemė apmiršta.

LIUTERIS

Siautėja tautos, griūva karalystės.
 Bet su mumis
 Galybių Viešpats,
 Jokūbo Dievas mūsų tvirtovė! *[atkartoja choras]*
 Karus visoj žemėje sustabdo,
 Ietis sulaužo ir į ugnį sumeta.
 "Taikykitės, žmonės,
 Ir žinokite, kad aš esu Dievas!" *[atkartoja choras]*

KATERINA FON BORA

Alleluia, alleluia...

LIUTERIS

Su mumis
 Galybių Viešpats,
 Jokūbo Dievas mūsų tvirtovė. *[atkartoja choras]*

Epilogas // 2. Alleluia**CD 28**

*Atsiveria vis daugiau langų. Atsidaro durys.
 Visi operos veikėjai su choru a cappella gieda „Alleluia“ [I scenos nr. 2 muzikos versija]*

PABAIGA